31

Inauguració de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

José Montilla

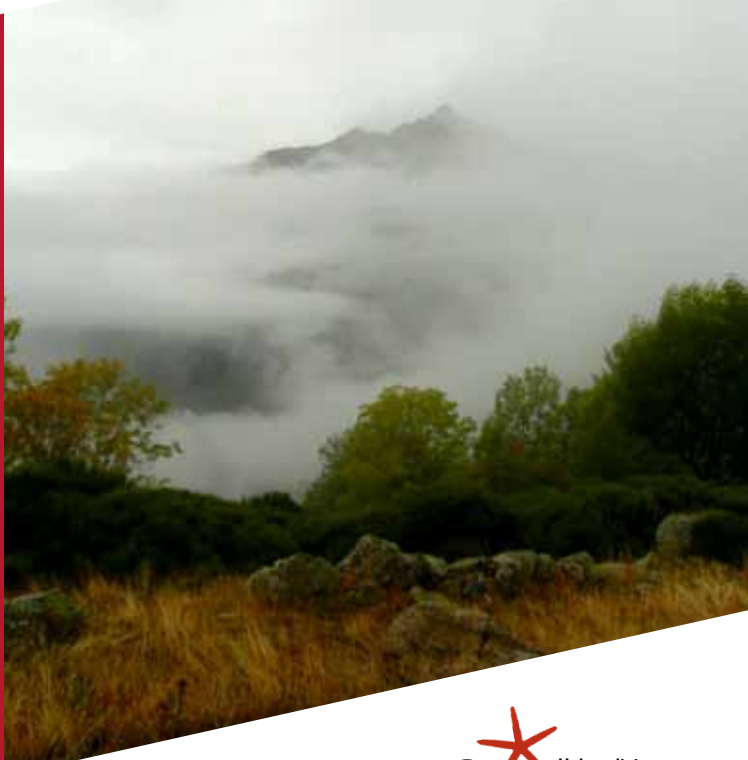

UPEC Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

Universitat Progressista
d'Estiu de Catalunya (UPEC) és filla d'un
llinatge que no vol que resti desconegut.
Fills i néts de les aspiracions de les classes
populars catalanes del segle XIX, plasmades
en el seu vell lema "Instruïu-vos i sereu lliures, associeu-
vos i sereu forts, estimeu-vos i sereu feliços", fills i néts
de l'esforç de la primavera republicana dels anys trenta
on s'anunciava que "Per damunt de tot, cultura.
Res no quedarà de l'esforç cívic dels nostres dies sense
la pressió d'un ambient que ens porti a tots pels
camins més càlids de la intel·ligència" i fills i néts de
l'antifranquisme social i polític que aconseguí reconstruir
la raó democràtica al nostre país, volem que el llegat del
passat també teixeixi el nostre present cap al futur.

UPEC
Universitat
Progressista
d'Estiu de Catalunya

UPEC
Universitat
Progressista
d'Estiu de Catalunya

Nou de Sant Francesc, 42
08002 Barcelona
Tel. 93 343 74 72
info@upec.cat / www.upec.cat

Assessorament lingüístic: Montse Alba
Coordinació de la publicació: Montse Alba

Edita: UPEC
Producció: Primera Impressió
ISBN. 978-84-614-9644-0
DL. B-13466-2011

El contingut d'aquesta publicació pot ser reproduït, sempre que se'n citi la procedència.

Aquest llibre està imprès en paper certificat FSC, Boscos Ben Gestionats, Fonts controlades i fusta i fibra reciclada.

Inauguració de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

José Montilla

Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya

Per sisè any consecutiu celebrem una nova edició de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya, a partir d'una iniciativa sorgida del compromís i la vocació intel·lectual i política, de l'espai plural de les esquerres de Catalunya.

Un espai de trobada i reflexió que volem que sigui crític per definició i alhora constructiu, per generar propostes i alternatives de futur que ens permetin encarar els reptes que tenim al davant.

Les esquerres que avui governem Catalunya som hereves d'una llarga història, una història de lluita per les llibertats, l'emancipació, la solidaritat i la justícia social. Una tradició de progrés amb arrels ideològiques diverses, unides per aspiracions compartides, amb l'objectiu de construir una Catalunya plena i socialment avançada en el marc d'una democràcia de qualitat.

Les fites assolides, per començar, són fruit de la tenacitat i la mobilització de totes les generacions que ens han precedit i del treball, com no, i del compromís dels qui vam assumir també el protagonisme durant la transició de la dictadura a l'Estat democràtic que hem anat construint els darrers trenta anys.

Reivindicar l'esforç de les generacions precedents, sabent d'on venim, és imprescindible per situar-nos en el context històric en el qual ens trobem, i també renovar els nostres projectes i els nostres objectius.

El projecte de les esquerres, sense renunciar als seus principis bàsics, ha d'actualitzar constantment el seu discurs, en un esforç constant per comprendre millor la realitat i les necessitats de la nostra societat.

Una societat que avui és global i complexa i que no admet reduccionismes de cap mena, si no ens volem quedar en una lectura parcial i esbiaixada de què és i cap on va el món.

Tal com ha definit Zygmund Bauman, vivim en una realitat que és líquida, que canvia a un ritme verti-

ginós, que debilita cada cop més els valors i els vincles socials i comunitaris que han fonamentat el nostre discurs.

En els darrers temps, les forces del mercat, en l'àmbit internacional, s'han desbocat i amenacen de malmetre l'entramat polític i institucional que ens ha permès, durant dècades, no tan sols créixer econòmicament, sinó progressar socialment en un context de pau i democràcia, inèdit en la nostra agitada història.

Sentim a dir que el nostre model econòmic i social ja està superat, que si ens continuem entestant a mantenir-lo ens veurem arrossegats irremissiblement a la decadència.

I ens adonem, al mateix temps, que els instruments polítics per governar la complexa realitat europea són insuficients i sovint inadequats; i que ens allunyen, per tant, de la capacitat de ser influents i decisius en les noves taules on es dirimeixen les orientacions del món futur.

El projecte europeu s'ha desdibuixat i no sembla que, de moment, estiguem recuperant el rumb ni la intensitat que es mereix aquesta Europa de Jacques Delors de la qual parlava Jordi Serrano.

Constatem també una desafecció creixent cap a la política i les ideologies tradicionals que es mostren incapaces de mobilitzar i d'engrescar la nostra ciutadania.

En canvi, augmenten les propostes que representen l'antipolítica, amb el perill que això comporta també per a la mateixa democràcia.

No estem parlant exclusivament de Catalunya, ni d'Espanya, sinó d'un context òbviament molt més ampli.

A les esquerres, però, ens pertoca recuperar el coratge i superar l'actual estat, per a alguns, de perplexitat. Ens pertoca fer un gran esforç per analitzar críticament els episodis viscuts en els darrers anys i formular noves propostes que qüestionin les dinàmiques que alguns pretenen imposar com si fossin inevitables.

Aquest ha estat l'esforç del pensament progressista al llarg de la seva vida: desvetllar veritats imposades i prendre consciència d'una realitat sovint fragmentada, per construir nous relats per avançar col·lectivament.

La resignació és sempre la primera derrota i no podem donar cap batalla per perduda.

La nostra feina passa per revitalitzar els valors que ens identifiquen, innovant radicalment també les nostres propostes i les nostres formes d'organitzar-nos i també d'actuar.

El món d'avui fa inestables i posa en qüestió velles certeses. Hem après a desconfiar de suposades dreceres que pretenien proporcionar-nos una cosmovisió tancada d'allò que són les relacions de poder, les relacions econòmiques o l'evolució de la història a la qual abans també s'ha fet referència en les intervencions que m'han precedit.

En temps de canvis tan ràpids i d'incerteses tan grans, el que no podem fer és mantenir-nos en la indefinició perquè, senzillament, altres interpretaran el món, faran propostes i prendran les decisions per nosaltres.

Ara és imprescindible que ens formulem noves preguntes, des de l'honestedat intel·lectual i la radicalitat democràtica i que vagin a l'arrel dels problemes que estem vivint.

L'acceptació acrítica de la inèrcia dels mercats en l'era de la globalització ens ha conduït a una crisi profunda a tots els nivells, la qual està redefinint els paradigmes per a les properes dècades.

I en aquest sentit la política democràtica no pot, no hauria de retrocedir.

No podem obrir encara més espais a les accions d'aquells que ens han portat a una situació de crisi com la que estem vivint.

Hem d'assumir que ens pertoca liderar els canvis i la transformació cap al món que volem.

Si no, insisteixo, algú ho farà per nosaltres. I no ho farà pensant en la majoria.

Ho hem vist amb la irresponsabilitat dels mercats financers, abocats a la recerca delirant d'una rendibilitat immediata, encara que fos a costa de devorar el mateix sistema productiu per acumular beneficis insostenibles.

Una irresponsabilitat que després hem pagat entre tots, assumint les seves conseqüències i el seu cost, en alguns països acudint al seu rescat, per

evitar entre altres coses, l'enfonsament del seu sistema financer.

I això ha succeït amb la complicitat o la incapacitat dels organismes reguladors i de control, que no han complert les seves funcions.

I hem de reconèixer que els responsables polítics tampoc, en molts casos, hem estat a l'alçada de les circumstàncies i no hem fet la lectura, segurament, que pertocava del cicle econòmic viscut.

En molts casos s'ha advertit durant massa temps de l'arribada d'un llop i, tanmateix, segurament aquest ens ha agafat més indefensos del que pensàvem.

Ara bé, si la crisi implica noves oportunitats, hem de dir que la situació viscuda ha reforçat les veus de tots aquells que clamaven des de fa anys per la regulació i fiscalització dels mercats financers.

Després de socialitzar, en alguns casos ho hem vist, determinats països de manera molt singular les pèrdues i patir les conseqüències de l'avarícia dels mercats, no hem de deixar passar aquesta ocasió per imposar-nos en aquest debat i de pro-

posar mesures correctores que, evidentment, evitin recuperar, repetir la situació viscuda.

El sistema econòmic i financer i el model productiu han d'estar al servei dels valors que sempre hem defensat i sotmesos al control democràtic.

Aquest és avui, crec, un principi irrenunciable. No tindrien sentit, si no, les polítiques d'austeritat i de reformes estructurals que hem hagut de prendre per evitar el col·lapse del sistema, i que colpeixen directament les nostres bases ideològiques i socials.

És cert que hem de replantejar els models de benestar per consolidar els drets socials i garantir l'aposta per la cohesió i la solidaritat.

Assumint i defensant que aquesta conjuntura en què ens trobem no suposa la fi de les polítiques d'esquerres, com alguns volen fer creure.
Al contrari, les esquerres ens hem carregat de raons i arguments econòmics i socials per reivindicar el control legítim i la direcció democràtica dels processos econòmics.

Urgeix un diàleg obert, allunyat dels prejudicis, de les diferents tradicions ideològiques progressistes

per formular un discurs renovat i valent. Hem d'acceptar i assimilar les noves idees i també els punts de vista, d'acord amb aquesta voluntat permanent d'alliberament individual i col·lectiu.

Hem de saber plantejar els interrogants i formular aquelles preguntes que són rellevants. Perquè només si som capaços de plantejar correctament els problemes tindrem l'oportunitat de resoldre'ls.

A més, ho hem de fer des del nostre propi marc de referència per no caure en el parany de jugar amb les cartes marcades pels nostres adversaris ideològics. I, al mateix temps, hem de trobar les propostes programàtiques realitzables que ens permetin elaborar un projecte col·lectiu majoritari i que ha de tenir l'ambició de ser hegemònic.

El Govern d'esquerres ha estat i és la nostra aposta estratègica per liderar en aquest cas aquest país, Catalunya.

Hem acomplert gran part dels objectius que ens havíem proposat.

Hem canviat la dinàmica i el model de fer política en aquest país, democratitzant més les seves ins-

titucions, obrint els processos de participació i fent més transparents les decisions públiques.

Hem redirigit les polítiques públiques, fent un gran esforç en les polítiques socials i definint noves polítiques de ciutadania, integrant polítiques educatives, socials, urbanes i polítiques d'integració cultural i ciutadana, tenint clares les prioritats i proveint constantment d'oportunitats les persones en una economia i una societat que cada vegada és més dinàmica.

Hem treballat des del convenciment que calia prosseguir en el procés d'extensió dels drets, la garantia del progrés i la millora de la cohesió.

Hem redirigit les inversions cap a sectors estratègics per transformar el nostre model productiu i hem apostat per l'economia verda, exigida pels inajornables reptes mediambientals i les necessitats geoestratègiques vinculades a l'energia, sense que això suposi sotmetre l'activitat econòmica al dictat de determinats dogmes.

Perquè no es tracta només de sortir de la crisi, es tracta de sortir de la crisi amb un altre model, més competitiu, però també socialment més avançat.

Per altra banda, hem fet una gran aposta pel nostre autogovern, que fos reconeguda la nostra identitat nacional, lingüística i cultural i per l'assoliment d'un sistema de finançament just i equitatiu.

Tots som conscients de la conjuntura política generada per la sentència emesa pel Tribunal Constitucional.

El passat dia 10 de juliol vam tenir l'oportunitat de comprovar fins a quin punt arriba l'expressió de la indignació de la societat catalana i el sentiment de rebuig cap a aquesta actuació del Tribunal Constitucional.

Ara arriba l'hora de saber vehicular el sentiment d'indignació i rebuig a l'actuació d'aquells que han pretès qüestionar allò que les diverses expressions de la sobirania popular havien pactat políticament.

Vehicular aquest sentiment exigeix, com he dit en altres moments, rigor jurídic i intel·ligència política.

Espero que aquesta mateixa setmana totes les forces polítiques del catalanisme que hem defensat l'autogovern siguem capaces d'enviar un mis-

satge sòlid i generador de confiança als nostres conciutadans.

Bé, acabo. Les esquerres de Catalunya són i som el reflex d'una llarga història i una tradició col·lectiva que admirem amb orgull.

De nosaltres depèn fer possible el seu ideal emancipador, per continuar aprofundint el progrés social i nacional del nostre poble.
Espero que l'edició d'enguany de la Universitat Progressista d'Estiu sigui una nova passa en aquest camí i, en aquest sentit, moltes gràcies per la vostra invitació i per aquesta oportunitat.

Consell Social

- Comissions Obreres - CCOO
- Unió General de Treballadors - UGT

- Fundació Josep Irla
- Fundació l'Alternativa
- Fundació Nous Horitzons
- Fundació Rafael Campalans
- Fundació Cipriano García
- Fundació Josep Comaposada
- Fundació Catalunya Segle XXI
- Fundació Pere Ardiaca
- Fundació Ferrer i Guàrdia
- Fundació La Fàbrica
- Fundació Terra
- Ateneus Laics
- Cooperacció
- Entorn SCCL
- Escola Lliure El Sol
- Món-3
- SOS Racisme

- Acció Escolta de Catalunya
- Acció Jove - Joves de CCOO
- Associació Catalana per la Pau
- Associació de Joves Estudiants de Catalunya - AJEC
- Associació d'Estudiants Progressistes - AEP
- Avalot
- Casals de Joves de Catalunya
- Col·lectius de Joves Comunistes - CJC-Joventut Comunista
- ESPLAC - Esplais Catalans
- Estudiants en Acció
- Joventut Socialista de Catalunya
- Joves d'Esquerra Verda - JEV

- Associació Catalana d'Investigacions Marxistes
- Càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC
- Coordinadora per a la Memòria Històrica i Democràtica de Catalunya
- Sin Permiso
- Suburbe-Associació Cultural Estenent el Desastre
- DeBarris sccl

Ponències 2010

Les solucions passen per l'esquerra

UPEC Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya

Diputació Barcelona

Ajuntament de Barcelona